

ALHem poziva kompanije koje posluju u Republici Srbiji da učestvuju u projektu Life AskREACH!

Alternativa za bezbednije hemikalije (ALHem) je partnerska organizacija iz Srbije koja učestvuje u realizaciji projekta LIFE AskREACH zajedno sa 20 partnera iz 13 zemalja Evropske Unije. Jedan od ciljeva projekta jeste pružanje podrške kompanijama u vezi ispunjavanja zakonske obaveze o pružanju informacije o prisustvu opasnih hemikalija u proizvodima na zahtev potrošača.

Svojom bazom podataka i alatom za komunikaciju unutar lanca snabdevanja, kao i mobilnom aplikacijom za potrošače, projekat LIFE AskREACH ima za cilj unapređenje komunikacije između snabdevača i potrošača u vezi sa supstancama koje izazivaju zabrinutost (Substances of Very High Concern - SVHC) u proizvodima. Kompanije često postavljaju pitanja o projektu kao što su: „Zašto treba da dajem podatke o mojim proizvodima?“, „Gde mogu da dobijem više informacija o Zakonu o hemikalijama i Uredbi REACH?“ ili „Kako da prikupim podatke o mojim proizvodima?“. Ovdje dajemo odgovore na najčešće postavljena pitanja koja vam pomažu da shvatite sadržaj i obim projekta AskREACH. Za više informacija, posetite www.askreach.eu, www.alhem.rs/ask-reach/ ili nam pišite na askreach@alhem.rs

NAJČEŠĆE POSTAVLJENA PITANJA

Šta su supstance koje izazivaju zabrinutost?

Supstance koje izazivaju zabrinutost (SVHC) definisane su Zakonom o hemikalijama koji je usklađen sa EU Uredbom REACH, i nalaze se na Listi supstanci kandidata za Listu SVHC. To su supstance koje imaju ozbiljan uticaj na zdravlje ljudi kao što su karcinogene ili mutagene supstance, kao i one koje imaju ozbiljan uticaj na životnu sredinu, odnosno supstance sa dugotrajnim dejstvom koje se akumuliraju u organizmu. Lista kandidata ažurira se dva puta godišnje, kada joj se dodaju nove identifikovane supstance koje izazivaju zabrinutost.

Šta je proizvod u smislu Zakona o hemikalijama, odnosno REACH-a?

Obaveza izveštavanja o sadržaju supstanci koje izazivaju zabrinutost odnosi se na proizvode. Prema Zakonu o hemikalijama, kao i EU REACH Uredbi, proizvod jeste predmet kome je tokom proizvodnje dat određeni oblik ili dizajn koji više određuje njegovu funkciju nego hemijski sastav. Primeri proizvoda su odeća, nameštaj, elektronski uređaji i igračke.

Hemijske smeše, kao što su sredstva za čišćenje domaćinstva, kozmetika ili boje, ne potpadaju pod član 27 Zakona o hemikalijama. Međutim, konkretne obaveze o izveštavanju o sadržaju ovih smeša potiču iz drugih propisa koji se odnose na obeležavanje i pakovanje tih smeša.

Da li sam ja snabdevač proizvoda?

Zakon o hemikalijama definiše snabdevača proizvoda kao proizvođača ili uvoznika proizvoda, distributera ili drugog aktera u lancu snabdevanja koji stavlja neki proizvod na tržište.

Rezultati AskREACH projekta finansirani iz LIFE programa omogućili su realizaciju ove aktivnosti

Ovaj projekat finansira Savezno ministarstvo za životnu sredinu, zaštitu prirode i nuklearnu bezbednost Nemačke sredstvima iz Programa savetodavne pomoći u oblasti zaštite životne sredine u zemljama Centralne i Istočne Evrope, Kavkaza i Centralne Azije. Realizacija projekta pod nadzorom je Agencije za životnu sredinu Nemačke (Umweltbundesamt, UBA).

Šta propisuje član 27 Zakona o hemikalijama i koje su obaveze pružanja informacija o supstancama u proizvodima?

Član 27. Zakona o hemikalijama, odnosno član 33 EU REACH Uredbe, propisuje da je snabdevač proizvoda koji sadrži SVHC u koncentraciji većoj od 0,1% (masenog udela) dužan da svakom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdevanja dostavi informacije dovoljne za ezbednu upotrebu tog proizvoda, a najmanje ime te supstance. Pored toga, ovaj član omogućava potrošaču da zahteva i dobije informaciju o prisustvu SVHC i da ostvari svoja prava bez naknade.

Na koji način moji potrošači (kupci) i moja kompanija mogu da imaju koristi od aplikacije?

Ako podatke o proizvodu unesete u AskREACH bazu podataka, potrošači koji koriste aplikaciju moći će da raspoložu informacijama o supstancama koje izazivaju zabrinutost u vašem proizvodu bez potrebe za slanjem pojedinačnog zahteva vašoj službi za podršku kupcima. Potrošač ne mora da čeka na Vaš odgovor, već može da donese odluku o kupovini odmah u radnji budući da ima brz pristup podacima. Vaša služba za podršku kupcima ne mora da obrađuje pojedinačne zahteve kupaca čime se štedi dosta vremena. Pored toga, potencijalnim kupcima možete preko ove aplikacije dati i dodatne informacije o proizvodu. Za proizvode koji sadrže supstance koje izazivaju zabrinutost, imate mogućnost da svoje potrošače informišete o bezbednoj upotrebi. Kada je reč o proizvodima koji ne sadrže supstance koje izazivaju zabrinutost, aplikacija Vam daje mogućnost da to transparentno objavite, pokazujući da je Vaša kompanija proaktivno uključena u stavljanje proizvoda bez supstanci koje izazivaju zabrinutost na tržište. Aplikacija će vam pomoći da date odgovor na bilo koji zahtev u vezi sa supstancama koje izazivaju zabrinutost, čime ćete pomoći kupcima da lako donesu informisanu odluku o kupovini!

Da li će baza podataka pomoći mojoj kompaniji da se usaglasi sa Zakonom o hemikalijama i EU REACH Uredbom ?

Baza podataka će Vam pomoći da ispunite zahteve iz člana 27 Zakona o hemikalijama i člana 33 EU REACH Uredbe.

Da li mi baza podataka pomaže u praćenju zahteva koje upućuju potrošači?

Da! Baza podataka će Vam dati statističke podatke o broju zahteva od Vaših potrošača, kao što su broj zahteva u određenom vremenskom periodu, zemlje iz kojih zahtevi stižu, i slično. To vam omogućava da lako pratite koji od Vaših proizvoda je najpopularniji prema zahtevima potrošača.

Da li treba da obezbeđujem podatke o supstancama koje izazivaju zabrinutost samo jednom ili posebno za svaku državu članicu u kojoj se moji proizvodi prodaju?

Morate da izradite standardizovane podatke o supstancama koje izazivaju zabrinutost jednom za jedan određeni barkod, a oni će zatim biti automatski dostupni i prevedeni za sve ostale države članice preko sistema baze podataka AskREACH. Naravno, ako obezbedite i dodatne informacije, kao što je uputstvo o bezbednoj upotrebi ili opis proizvoda, ove dokumente možete izdati u verzijama na različitim jezicima.

Podaci o supstancama koje izazivaju zabrinutost moraju se redovno ažurirati. Na primer, kada se nova supstanca koja izaziva zabrinutost stavi na Listu supstanci kandidata za Listu SVHC ili ako se menja sastav proizvoda.

U kojim državama članicama EU će biti dostupna aplikacija?

Na početku (2019), aplikacija će biti dostupna u 13 zemalja partnera na projektu, a to su: Austrija, Hrvatska, Češka Republika, Danska, Francuska, Nemačka, Grčka, Letonija, Luksemburg, Poljska, Španija i Švedska. Krajnji cilj projekta je da ova aplikacija bude dostupna u svim državama članicama EU. Pored članica EU, aplikacija će biti dostupna i u Republici Srbiji na srpskom jeziku.

Rezultati AskREACH projekta finansirani iz LIFE programa omogućili su realizaciju ove aktivnosti

Ovaj projekat finansira Savezno ministarstvo za životnu sredinu, zaštitu prirode i nuklearnu bezbednost Nemačke sredstvima iz Programa savetodavne pomoći u oblasti zaštite životne sredine u zemljama Centralne i Istočne Evrope, Kavkaza i Centralne Azije. Realizacija projekta pod nadzorom je Agencije za životnu sredinu Nemačke (Umweltbundesamt, UBA).

Da li ću biti obavešten kada supstanca koja izaziva zabrinutost bude upisana na listu kandidata?

Sistem Vas automatski informiše ako je Lista kandidata SVHC ažurirana.

Kako mogu ažurirati moje informacije u bazi podataka AskREACH?

Podatke o svojoj kompaniji možete ažurirati, kao i podatke o proizvodu direktno preko *AskReach supplier frontend*. Podatke o proizvodu je potrebno ažurirati ako se menja sastav ili ako se ažurira Lista kandidata SVHC.

Mogu li korisnike aplikacije dodatno da informišem?

Aplikacija vam omogućava dodatno informisanje potrošača o proizvodima.

Ja dolazim iz maloprodaje. Gde mogu da pronađem informacije o supstancama koje izazivaju zabrinutost u proizvodima koje prodajem?

Kao trgovac u maloprodaji, Vi ste snabdevač i odgovarate na zahteve kupaca (videti odgovor na sledeće pitanje za više detalja). S druge strane, Vi ste i primalac proizvoda, i u skladu sa članom 27 Zakona o hemikalijama imate pravo da znate koje supstance koje izazivaju zabrinutost se nalaze u proizvodima koje prodajete. Svaki snabdevač Vaših proizvoda iz EU ima obavezu da Vam dostavi te informacije. Da biste bili sigurni u Vaše proizvode, možete uputiti zahtev za informacije o supstancama koje izazivaju zabrinutost direktno snabdevaču iz EU. Ako ste uvoznik, tj. ako imate snabdevača izvan EU, vi ste takođe u obavezi prema članu 27 Zakona o hemikalijama. Morate da pitate snabdevača da li u uvezenim proizvodima ima supstanci koje izazivaju zabrinutost ili morate da osigurate (ugovorom, hemijskom analizom, i slično) da ste informisani o eventualnom sadržaju SVHC u proizvodima.

Ja dolazim iz maloprodaje. Da li i ja mogu da koristim bazu podataka?

Naravno! Kao maloprodajni trgovac, vi ste snabdevač proizvoda za Vaše kupce (potrošače), tako da ste u obavezi da odgovarate na njihove zahteve o supstancama koje izazivaju zabrinutost u proizvodima koje prodajete. Da bi zadovoljili potrebe kupaca za informacijama, vlasnici barkodova i maloprodajni trgovci mogu da u bazu podataka unesu informacije o supstancama koje izazivaju zabrinutost u proizvodima. Ako maloprodajni trgovac nije vlasnik barkoda, informacije o supstancama koje izazivaju zabrinutost u bazi podataka se prikazuju u pregledu za kupce sve dok vlasnik barkoda ne unese podatke o supstancama koje izazivaju zabrinutost za taj proizvod.

Kakvu podršku pruža projekat u komunikaciji unutar lanca snabdevanja u skladu sa članom 27 Zakona o hemikalijama, odnosno člana 33 EU REACH Uredbe?

AskREACH ima za cilj da ispita inovativan alat za komunikaciju podataka o supstancama koje izazivaju zabrinutost u proizvodima unutar lanca snabdevanja – sistem podataka o materijalima (Material Data Sheet-MDS). Sistem podataka o materijalima informiše snabdevače o supstancama koje izazivaju zabrinutost u njihovim proizvodima, omogućavajući im da kupcima odgovaraju na upite. Strane učesnice duž lanca snabdevanja unose u sistem podatke o supstancama koje izazivaju zabrinutost u proizvodima. Projektom se neće kreirati novi alat, već će se zapravo izvršiti procena postojećih pristupa i nabaviti postojeći alat koji se zatim može prilagođavati potrebama kompanija.

Moja kompanija nema vremena da sve podatke o supstancama koje izazivaju zabrinutost prenese kupcima koji ih traže. Kako mi aplikacija i baza podataka mogu pomoći?

Dostavljanje informacija na zahtev kupaca može zahtevati dosta vremena. Bazom podataka AskREACH i aplikacijom za potrošače mi želimo da olakšamo Vašu komunikaciju sa kupcima. Naša baza podataka i aplikacija pomažu vam da upravljate zahtevima potrošača i obezbedite što više podataka o proizvodu; a time i ćete dobijati manje zahteva, jer potrošači mogu da dođu do svih informacija koje su im potrebne i preko aplikacije. Uštedete vreme jer ne morate da odgovarate pojedinačno na svaki zahtev potrošača. Vi ćete redovno dobijati statističke podatke, npr. upite prema bazi podataka koje šalju potrošači, tako da ste sve vreme informisani.

Rezultati AskREACH projekta finansirani iz LIFE programa omogućili su realizaciju ove aktivnosti

Ovaj projekat finansira Savezno ministarstvo za životnu sredinu, zaštitu prirode i nuklearnu bezbednost Nemačke sredstvima iz Programa savetodavne pomoći u oblasti zaštite životne sredine u zemljama Centralne i Istočne Evrope, Kavkaza i Centralne Azije. Realizacija projekta pod nadzorom je Agencije za životnu sredinu Nemačke (Umweltbundesamt, UBA).

Moja kompanija nije ranije informisala potrošače o sadržaju supstanci koje izazivaju zabrinutost u proizvodima. Zašto je potrebno da sada o tome informišemo potrošače?

Svi snabdevači proizvoda koji sadrže supstance koje izazivaju zabrinutost sa Liste kandidata SVHC u koncentracijama iznad 0,1% masenog udela u obavezi su da bez naknade informišu podnosioca zahteva za informacijama o sadržaju ovih supstanci u proizvodu, navodeći njihove nazive i obezbeđujući uputstvo za bezbednu upotrebu. U slučaju da se radi o složenim proizvodima, informacije se moraju dostaviti za svaki deo proizvoda koji je kao takav definisan u Zakonu o hemikalijama. Ovaj zakon, koji je u velikoj meri usaglašen sa EU REACH Uredbom, odnosi se na sve proizvode koji sadrže supstance koje izazivaju zabrinutost na tržištu Republike Srbije, dok se EU REACH Uredba odnosi na sve proizvode na tržištu EU, bez obzira na poreklo proizvoda.

Da li su podaci o mom proizvodu bezbedni? Može li neko da menja podatke?

Naša baza podataka potpuno je bezbedna: mi koristimo model pristupa na osnovu uloga (*role-based access model*), koji osigurava da samo Vi možete dodati, menjati ili brisati podatke o proizvodu. Pregledom svih unosa unazad, moći ćete da izvršite sve izmene podataka o Vašem proizvodu. Pored toga, sve naše konekcije koriste enkripciju *Secure Sockets Layer (SSL)*.

Kako dozvoljavamo i **maloprodaji** da u bazu podataka unosi svoje informacije, nekoliko maloprodajnih trgovaca mogu uneti podatke o istom proizvodu (sa istim barkodom). Autor te informacije uvek je vidljiv korisniku aplikacije. Čim **vlasnik barkoda** unese informacije na barkod, informacije maloprodajnih trgovaca više neće biti vidljive korisnicima aplikacije.

Kako moja kompanija može imati koristi ako mi doprinesemo razvoju baze podataka i aplikacije AskREACH kao „pionirska“ kompanija?

Možete se registrovati kao pionirska kompanija u projektu AskREACH i doprineti razvoju aplikacije i baze podataka kroz ispitivanje beta verzija i davanje povratnih informacija. Time ćete pomoći da osigurate da se planirani IT alati prilagode Vašim zahtevima. Za više informacija posetite www.askreach.eu, www.alhem.rs/ask-reach/ ili nas kontaktirajte na askreach@alhem.rs

Može li moja kompanija učestvovati u aktivnostima koje se odnose na komunikaciju unutar lanca snabdevanja?

Tokom 2019. godine će se testirati alat za komunikaciju unutar lanca snabdevanja razvijen u okviru projekta AskREACH. Testiranje će se izvršiti u izabranim pilot kompanijama i njihovim lancima nabavke. Ovo testiranje će biti besplatno i uključuje obuku za učesnike u lancu nabavke. U aktuelnoj pripremnoj fazi, dobrodošli su snabdevači proizvoda i druge strane zainteresovane za učešće u određivanju merila i za učešće u pilot fazama. Možete nas kontaktirati na askreach@alhem.rs

Gde mogu da nađem više informacija o supstancama koje izazivaju zabrinutost u proizvodima?

Više o ovim supstancama u proizvodima možete pročitati na internet stranici Evropske agencije za hemikalije (ECHA), gde je Uredba o REACH-u detaljnije objašnjena:

- www.echa.europa.eu
- <https://chemicalsinourlife.echa.europa.eu/>
- Smernice ECHA-e vezane uz REACH možete pronaći na ovoj stranici: <https://www.echa.europa.eu/web/guest/guidance-documents/guidance-on-reach>
- Smernica ECHA-e o zahtevima za supstance u proizvodima: <https://echa.europa.eu/support/qas-support/browse/-/qa/70Qx/view/scope/REACH/Requirements+for+substances+in+articles>
- Stranica Ministarstva zaštite životne sredine Republike Srbije o hemikalijama u proizvodima: <http://www.ipohem.gov.rs/>

Rezultati AskREACH projekta finansirani iz LIFE programa omogućili su realizaciju ove aktivnosti

Ovaj projekat finansira Savezno ministarstvo za životnu sredinu, zaštitu prirode i nuklearnu bezbednost Nemačke sredstvima iz Programa savetodavne pomoći u oblasti zaštite životne sredine u zemljama Centralne i Istočne Evrope, Kavkaza i Centralne Azije. Realizacija projekta pod nadzorom je Agencije za životnu sredinu Nemačke (Umweltbundesamt, UBA).

